

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse med en prioriteret liste over hvilke områder, der med fordel kan hjemtages fra staten. Redegørelsen skal som minimum indeholde de økonomiske konsekvenser ved en hjemtagelse af hvert enkelt område samt en realistisk tidsplan for hjemtagelse af områderne. Redegørelsen skal være klar og omdelt til Inatsisartut inden EM2024.

(Demokraatit Inatsisartut gruppe)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at kontakte Rigsmyndighederne med henblik på, at disse finansierer og i tæt samarbejde med Selvstyret udarbejder en redegørelse, der præcist beskriver, hvilke kompetencer, der er nødvendige for at kunne drive de områder, der i dag drives af Staten. Redegørelsen skal indeholde en kompetenceudviklingsplan, der skal klargøre, hvordan vi i Grønland kan tilegne os de fornødne kompetencer til selv at varetage de enkelte områder.

(Demokraatit Inatsisartut gruppe)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at kontakte Rigsmyndighederne med henblik på at påbegynde forhandlinger om en revision af Selvstyreloven særligt i forhold til de økonomiske relationer mellem Grønlands Selvstyre og staten. (Medlem af Inatsisartut Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit)

Ordførerindlæg:

Fra Siumut siger vi tak til dem, som har fremsat beslutningsforslaget.

Først det første synes vi fra Siumut, at det er vigtigt, at forbedre demokratiet kontinuerligt. Derfor har vi startet et arbejde med overtagelse af de, der står i liste 1 i Selvstyreloven, færdsel på vejen samt, når der er tale om noget, der har værdi, at vi selv forbereder loven med henblik på hjemtagelse. Disse kan have en direkte indflydelse på samfundet samt, at det er en opgave for folk med stor viden indenfor området, som skal forberede sammen med befolkningen.

Vi vurderer fortløbende sager, som kan have en påvirkning af demokratiet samt områder, som vil komme til at have et direkte ansvar, herunder arbejdsopgavernes omfang, hvor vi arbejder, selvom det ikke drejer sig om samtlige ansvarsområder.

Vi arbejder fortløbende med Selvstyreloven, og efter behov er der f.eks. følgende, som kan nævnes: Pas, personlig lov, familielov samt arvelov.

Våbenloven, sejladsloven samt lov for søfarende og ikke mindst levnedsmiddeloven. Jeg nævner disse prioriteringer. Der er naturligvis andre love, som skal vurderes om, hvornår vi skal indføre dem. Spørgsmålet er jo, om i hvor høj grad lovene skal tilpasses til grønlandske forhold samt, hvordan vi kan ordne det qua demokratiet. Det skal jo ikke være sådan, at vi skal køre det hele selv, da vi kan køre det i verdenssamfundets fora, hvor vi henter inspiration og i samarbejde kan arbejde med det.

Eksempelvis bliver de fleste love i Danmark styret af EU-forordninger, og de indeholder også nogle gange statslove, som skal reguleres. Sådan er det at være deltager i den globale verden, hvor man selv kan give et ansvar, men det er ikke sådan, at et andet land skal bestemme, hvilke ansvarsområder, vi ikke skal være bestemmende over. Det er det, Danmark gør mod os, f.eks. hvor Danmark bestemmer over, at vi ikke må have ansvar for udenrigsanliggender og sikkerhed, selvom disse områder nu er meget vigtige. Vi har jo et direkte behov for oplysninger uden at gå igennem et andet land, samt ikke at få det andet land til at bestemme over os. Vi vil i Siumut bestræbe os på at opnå fuld bestemmelsesret.

Ja, vi kan sagtens arbejde stort sammen, men vi skal have et ansvar som en stat samt, at grønlænderne selv skal bestemme, hvilke ansvarsområder, der skal samarbejdes med og selv bestemme, hvilke områder, der skal køres.

Fra Siumut synes vi, det er vigtigt at debatere om, hvilke ansvarsområder, der skal hjemtages, da det er noget, vi må være sammen om og vide, hvad vi snakker om. Derfor forslaget om prioritering og hvilke kompetencer befolkningen skal have. Vi er enige om, at disse ting skal afdækkes. Men fra Siumut's side ønsker vi at understrege; vi stoler på det grønlandske folk, hvor der er nok uddannede, erfaringer og evner, men det skal udvikles, sådan er det jo med alt.

Fra Siumut er vi årvågne overfor, at Selvstyreloven er lavet som en overenskomst, dvs. på dansk "*overenskomst*". Overenskomster vurderes indefor en bestemt periode og forhandles, og tiden er kommet til, hvor Grønland tager det næste skridt. Vi betrager selvstyret som det næste skridt til selvstændighed. Det betyder, at vi ikke er enig i, at Selvstyreloven skal fornys, fordi, hvis vi ønsker at være en stat og skal lave en overenskomst med en anden stat, skal det ikke være det lands lov, men vi skal lave en traktat som en selvstændig stat, som skal gælde som en aftale, som skal fungere mellem stater.

I forbindelse med brugen af Selvstyreloven og ansvarsområdet køres i Grønland, er den danske stats besparelser, blevet overført til Grønland, og vi skal selv betale for den ansvarsområder, vi hjemtager, selvom den danske stat får en besparelse derved. Der kan sættes et spørgsmåltegn ved, om dette er naturligt, da det burde være formålet, når man administrerer i en stat, så bør det være formålet, at begge lande kører godt økonomisk og vilkår.

At blive en stat, at blive selvstændig betyder, at vi selv tager ansvaret, og blive enige om, hvordan vi order dette. Det skal ikke være sådan, at vi kører alt selvstændigt. Vi, som befinder os i Arktis forsvarsmæssigt og er i det amerikanske kontinent, bør have vores egen politik i forhold til Europa.

Derfor henviser vi fra Siumut's side, at rammerne for, at vi bliver en stat, undersøges, da der ikke er mulighed for udenrigs- eller sikkerhedspolitik i den danske grundlov, ikke forny Selvstyreloven, men at Kongeriget Danmark kontaktes med henblik på at opnå at blive en stat. Når rammen er færdig, skal den grønlandske befolkning gå til valg, så der kan banes en god vej for en stat, hvor Naalakkersuisut får beordret til at forhandle om dannelsen af en stat.

Fra Siumut ønsker vi, at punkterne 142 og 143 videresendes til det rette udvalg.

Vi har dog et ændringsforslag til punkt 146. At tage skridt fra Selvstyreloven, eller behandlet det anderledes, står der således i afstemningsoplaget, jeg citerer:

“Beslutningsforslag til Inatsisartut om at opnå opstart af forhandlinger om revision af Selvstyreloven, forslag til Naalakkersuisut om at kontakte Rigsmyndigheden”.

Citat slutter. *Revision*, hvis man skal forsøge at sige det på dansk *“køre med fejl”*, at køre forkert. Måske har der været forsøg på at sige *“Revision”*, d.v.s *“revision”* på dansk. Men da love almindeligvis ikke tages til revision, og da der er en forskellighed i oversættelsen, mener vi fra Siumut's side her, at der bør komme med en rettelse med en klargørelse og der bør være en mere klargørelse fremadrettet for samtlige partier eller flertallet i Inatsisartut.

Flertallet af partier i Inatsisartut ønsker, at man tager det næste skridt fra Selvstyreloven til en anden lov, nogen ønsker det nu, eller andre ønsker det i den fjerne fremtid, eller ret langt frem i fremtiden, hvor det anser det som noget naturligt, hvor vi plejer at lægge mærke til, at de ligesom os melder om muligheden for at tage et skridt. Her er der forskellige overskrifter, som ønskes at opnås, f.eks. at blive en stat, *Free Association*, eller lignende, eller noget andet. For at gøre disse mere klart er det ønskeligt at føre sætningen *“Beslutningsforslag til Inatsisartut om, at Naalakkersuisut kontakter Rigsmyndigheden med henblik på at opnå opstart af forhandlinger om revision af Selvstyreloven”* videre.

Men, udover Selvstyrelovens næste form, hvad det end bliver, også selv det først sker langt ud i fremtiden, med god forberedelse og planlægning, ønskes det fra Siumut at nævnes, at Naalakkersuisut påbegynder forhandlinger med Rigsmyndigheden.

Uden at binde sig til form, men fremkommer vi med et ændringsforslag ved brug af muligheden udenom Selvstyreloven:

Beslutningsforslag til Inatsisartut om, med udgangspunkt i de muligheder, som står i Selvstyreloven og med henblik på påbegyndelse af forhandlinger om en statsdannelse, anmodes Naalakkersuisut om at henvende sig til Rigsmyndighederne.

Ved at gøre det vil man i god tid debatere den kommende forhandling om, hvordan den nuværende Selvstyrelov kommer til at se ud i fremtiden.

Afslutningsvis ønsker jeg at sige, at folkeafstemningen skal forberedes, da vi ikke kan gå til stemmeurnerne uden at vide, hvad vi skal stemme om. Det grønlandske folk har valgt partier, som ønsker at etablere en stat, og Naalakkersuisut vil få en rettighed.

Fra Siumut videregiver vi punktet til videre udvalgsbehandling.

Kuno Fencker, Siumut.

(Denne version er oversat fra grønlandsk. Ved tvivlsspørgsmål er den grønlandske version gældende.)